

A bérkompenzációs mechanizmus működése a vállalati szektorban

Hatástanulmány a bérek jogszabályi környezetének
2012-es változásairól

Budapest, 2015. január

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet olyan nonprofit kutatóműhely, amely elsősorban alkalmazott közgazdasági kutatásokat folytat. Célja, hogy elméletileg és empirikusan megalapozott ismereteket és elemzéseket nyújtson a magyar gazdaság és a magyar vállalkozások helyzetét és kilátásait befolyásoló gazdasági és társadalmi folyamatokról.

MKIK GVI   Institute for Economic and Enterprise Research
Hungarian Chamber of Commerce and Industry

Kutatásvezető:

Várhalmi Zoltán, elemző MKIK GVI

A tanulmányt írták:

Várhalmi Zoltán, elemző MKIK GVI

Türei Gergely, elemző MKIK GVI

Ügyvezető igazgató:

Tóth István János (tudományos főmunkatárs, MTA KRTK KTI,
ügyvezető, MKIK GVI)

e-mail: tothij@econ.core.hu

MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet
Budapest

A kézirat lezárva: 2014. augusztus 5.

Cím: MKIK GVI

1034 Budapest, Bécsi út 120.

Tel: 235-05-84

Fax: 235-07-13

e-mail: gvi@gvi.hu

Internet: <http://www.gvi.hu>

A bérkompenzáció intézménye segített semlegesíteni az elvárt béremelés foglalkoztatás-csökkentő hatását. A GVI kutatása a 2012-ben életbe lépett jogszabályi változások foglalkoztatási hatásait mutatja be, a Bértarifa felvétel és a Magyar Munkaerő-piaci Előrejelzés adatainak felhasználásával.

2012-ben több ponton is változott a bérek jogszabályi környezete: jelentős mértékben és kötelező jelleggel emelkedett a minimálbér, és a garantált bérminimum. Az adójóváírás eltörlésével az alacsony keresetűek nettó munkabére a bruttó munkabér függvényében csökkent volna, ezért a kormány - a munkabérek megőrzése érdekében - egy elvárt béremelésre vonatkozó rendeletet hozott. Az elvárt béremelés végrehajtása ugyanis jelentősen növelte volna a vállalatok bérköltségeit, ezért e terhek enyhítésére különböző bérkompenzációs lehetőségeket tettek lehetővé.

A 2012-es kötelező és elvárt béremelések az Egyéni bérek és keresetek 2011-es adatgyűjtése (Bértarifa felvétel) szerint a munkavállalók összesen 74 százalékát érintették. A minimálbér kötelező növelése közel 3 százalékukra, a garantált bérminimum magasabbá tétele közel 4 százalékukra gyakorolt hatást. Az adójóváírás eltörlése miatt további 67 százalékuk nettó fizetése csökkent volna, ha a kormány az elvárt béremelésről nem hozott volna rendeletet. Az érintettek közül egyébként legkevésbé a felsőfokú végzettséget igénylő munkakörök, leginkább pedig a szakképzettséget nem igénylő foglalkozások bére lett volna kevesebb – az előbbi csoport esetében 24 százalékukat, utóbbiban 97 százalékukat sújtotta volna a változás.

A Rövidtávú Munkaerő-piaci Előrejelzés 2012. évi kutatása szerint az érintett 5 és 50 fő közötti munkavállalót foglalkoztató vállalatok 80 százaléka végrehajtotta az elvárt béremelést. Ezek 93 százaléka kompenzálta az elvárt béremelésre jogosultak teljes körét, azaz a jogszabályi környezet változásában érintett valamennyi munkavállalót.

A munkabérek nettó értékének 2012. évi megőrzéséhez mindössze a cégek 23 százaléka nyújtott be pályázatot. A szociális hozzájárulási adóból származó bérkompenzációs adókedvezménnyel viszont a vállalatok 61 százaléka élt. Leginkább ott történt meg ez, ahol szükség volt rá, illetve a bérkompenzációt is inkább azok a munkaadók vették igénybe, amelyeknél magasabb volt az érintettség.

A statisztikai becslés szerint minél nagyobb az elvárt béremelés miatti megnövekedett vállalati bérköltség, annál kisebb eséllyel növekedett a vizsgált kisvállalkozások létszáma.

Fontos hangsúlyozni azonban, hogy a bérkompenzációval korrigált bérnövekedés nem vezet a vállalati létszám csökkenéséhez.

Összefoglalva: ha az elvárt béremelés kötelező lett volna és nem kapcsolódott volna hozzá bérkompenzáció, akkor a kisvállalkozásoknál állások szűntek volna meg, csökkent volna a foglalkoztatás. Az elvárt béremelés formája és a bérkompenzáció intézménye miatt azonban ez nem így történt. Az elvárt béremelés - amelyet a bérkompenzáció intézménye részben semlegesített - nem vezetett elbocsátásokhoz, inkább csak az újonnan létrejövő munkahelyek megteremtését nehezítette meg.